

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 1.1 การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้แบบสอบถาม

ผู้วิจัยศึกษาสำรวจสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ตามประเด็น ดังนี้

1.1.1 ประชากรหรือผู้ให้ข้อมูล

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 16 คน และตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 18 คน ปีการศึกษา 2557 รวมทั้งสิ้น 36 คน โดยเก็บรวบรวมจากประชากรทั้งหมด

1.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบกำหนดให้เลือกตอบ (Checklist) ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และอายุกระทรวงศึกษาธิการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณ
ค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เป็นแบบกำหนดให้เลือกตอบ
(ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

1.1.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามขั้นตอน
ต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหา
การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยร่างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตด้านเนื้อหา สอดคล้อง
กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และสร้างเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และ
กำหนดให้เลือกตอบ

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอที่ปรึกษาการศึกษา
ค้นคว้าอิสระเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนที่ 4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบหา
ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านประกอบด้วย

4.1 รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย วงษ์นายะ ประธานคณะกรรมการ
บัณฑิตศึกษาสาขาวิชาพุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

4.2 รองศาสตราจารย์ ดร.พิสมัย รบชนะชัย พูลสุข ที่ปรึกษาอธิการบดี
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

4.3 ดร.ชยุต วิจิตรสุนทร อาจารย์ประจำวิชา สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

4.4 ดร.วรมน วิตะเสวีระ ครู โรงเรียนปางศิลาทองศึกษา จังหวัด
กำแพงเพชร

4.5 ดร.ประจักษ์พงศ์ วรณโชติ ผู้อำนวยการโรงเรียนลืออำนาจวิทยาคม
จังหวัดอุบลราชธานีซึ่งเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
ที่เป็นไปตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 ที่มุ่งให้ทั้งนักเรียน บุคลากร

ขั้นตอนที่ 5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ หาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม(Index Of Item Objective Congruence : IOC) และพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป การวิจัยในครั้งนี้ เครื่องมือวิจัยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00

ขั้นตอนที่ 6 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระพิจารณาอีกครั้งเพื่อปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปทดลองใช้

ขั้นตอนที่ 7 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และ ตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.82

ขั้นตอนที่ 8 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ทำการแก้ไขปรับปรุงแล้วขอรับความเห็นชอบจากคณะกรรมการที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ขั้นตอนที่ 9 ผู้วิจัยจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

1.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากประสานงานบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จำนวน 36 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100
3. ผู้วิจัยติดตาม รวบรวมแบบสอบถาม มาตรวจสอบความถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ตามขั้นตอนต่อไป

1.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ดำเนินการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1.1.5.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

1.1.5.2. ข้อมูลสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เกณฑ์การให้คะแนนผู้วิจัยได้กำหนดค่าระดับคะแนนดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

แปลความหมายค่าเฉลี่ยกำหนดดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

1.1.5.3 ข้อมูลปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ขั้นตอนที่ 1.2 ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้การสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยศึกษาสำรวจสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีการสำรวจความคิดเห็น โดยการสนทนากลุ่ม มีวิธีการดำเนินงานดังนี้

1.2.1 ประชากร

ประชากรในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 7 คน และตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 7 คน ในโรงเรียนบ้านบึงหล่ม ปีการศึกษา 2557 รวมทั้งสิ้น 16 คน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ในการสนทนากลุ่ม โดยมีประเด็นสนทนา 5 ประเด็นดังนี้

- ประเด็นที่ 1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- ประเด็นที่ 2 ด้านการคัดกรอง
- ประเด็นที่ 3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา
- ประเด็นที่ 4 ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข
- ประเด็นที่ 5 ด้านการส่งต่อ

การสนทนากลุ่มเป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เป็นแบบคำถามปลายเปิด

1.2.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยติดตาม รวบรวมแบบสอบถามในขั้นตอนแรก มาตรวจสอบความถูกต้องและความเรียบร้อย เพื่อนำมาสรุปและสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาสร้างข้อคำถามในการสนทนากลุ่ม

1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดสนทนากลุ่มเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative) เป็นการตรวจสอบยืนยันข้อมูล และให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินรายการ (Moderator) และมีผู้ช่วย โดยผู้ดำเนินรายการเสนอประเด็นการตรวจสอบและยืนยันข้อมูล ใน 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 สภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ประเด็นที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร นำมาวิเคราะห์เนื้อหาสรุปประเด็นวิเคราะห์

ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกการสนทนา มาจำแนก จัดกลุ่ม และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปเป็นสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ก่อนที่จะนำไปสู่การหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ในขั้นต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ผู้วิจัยศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยการสัมภาษณ์มีการสำรวจความคิดเห็นด้วยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีวิธิดำเนินการดังนี้

2.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ซึ่งมีความคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- 2.1.1 เป็นศึกษานิเทศก์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.1.3 หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.1.4 ครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างโดยครอบคลุมประเด็นสำคัญเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรอง 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา 4) ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข 5) ด้านการส่งต่อ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.2.1 ศึกษาหลักการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2.2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยนำข้อมูลในขั้นตอนที่ 1.1

กำหนดเป็นกรอบในการสร้างข้อความโดยนำข้อที่มีการปฏิบัติน้อย มีปัญหาหมากมากกำหนดเป็นกรอบในการทำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

2.2.3 นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่อที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมเนื้อหา พิจารณาความถูกต้อง

2.2.4 นำแบบสัมภาษณ์ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อดำเนินการในลำดับขั้นต่อไป

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากงานประสานการจัดการบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยนำข้อมูลสภาพและปัญหาในขั้นตอนที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองโดยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ไว้ล่วงหน้า

2.3.2 ผู้วิจัยส่งแบบสัมภาษณ์ให้ผู้สัมภาษณ์ล่วงหน้าก่อนที่ผู้วิจัยจะไปสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบแนวคำถามและเตรียมการตอบคำถาม

2.3.3 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ และจดบันทึกด้วยตนเอง และบันทึกเทป

2.3.4 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ให้ครบทุกคนตามจำนวนที่ต้องการ เพื่อเตรียมไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และแจกแจงความถี่แล้วนำเสนอผลในรูปตาราง เพื่อรวบรวมเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร